

betoogde dat er een heilige brug dwars over de Palk Strait loopt. Deze brug heet 'Ramsetu' en zou volgens de overlevering zijn aangelegd door de god Ram. Ram bouwde deze brug zodat hij met zijn leger van apen kon oversteken naar Sri Lanka om daar zijn ontvoerde vrouw te bevrijden. Mensen die niet in het Hindoeïsme geloven zien daar geen heilige brug, maar een zandbank. Deze zandbank heet Adam's Bridge en loopt dwars over de Palk Strait. Er moet dwars door Adam's Bridge of Ramsetu gebaggerd worden om het project te kunnen voltooien.

En dat stootte veel hindoes tegen het zere been. Zo zeer zelfs dat Subramanian Swamy een zaak heeft aangespannen bij de Hoge Raad. De Raad verbood daarop vanaf 1 september 2007 alle baggerwerkzaamheden op of rond de zandbank. In de tussentijd moest de regering een antwoord formuleren. De regering reageerde door te zeggen dat er geen wetenschappelijk historisch bewijs is voor het bestaan van Ram. Dat impliceert immers dat Adam's Bridge geen heilige brug is en dat er gewoon doorheen gebaggerd kan worden.

Deze uitspraak, die hindoes opvatten als een ontkenning van het bestaan van Ram, leidde tot een enorme politieke storm, die de Hoge Raad deed besluiten de zaak drie maanden te laten rusten, zodat de gemoeieren weer tot bedaren konden komen.

De campagne van Subramanian Swamy vormt het omslagpunt in het debat. Voorheen was het 'doorbreken van Ramsetu' helemaal

geen issue. Daarna pikten andere hindoe-organisaties en politieke partijen zijn argumenten op en werd het een steeds belangrijker bezwaar. Belangrijker dan de economische kosten en de milieukundige bezwaren. De grafiek laat zien hoe de argumentatie veranderde en toont het aantal publicaties per maand in de Indiase Engelstalige pers, onderverdeeld naar het onderwerp (kader Engelstalige media).

Politiek

Hoe kan het gebeuren dat een discussie over milieu en economie omslaat in een veel heftigere religieuze discussie? Dat heeft meerdere oorzaken. Het belangrijkste zijn de verslechterde verhoudingen tussen de politieke partijen binnen de regeringscoalitie. De regerende partij, de Congrespartij, verloor de steun van de communisten, haar belangrijkste coalitiepartner. Deze zwakkere positie van de regering bood de oppositie meer ruimte

en zodoende wonnen zij aan kracht (kader Politieke verhoudingen).

Een andere oorzaak is dat het (vooral westerse) idee dat de natuur iets kwetsbaars is wat beschermd moet worden, helemaal niet zo wijdverbreid is in India. Dat maakt de positie van de milieuorganisaties al vrij zwak en milieuargumenten weinig mobiliserend. Het hindoeïsme daarentegen is wel stevig in de Indiase samenleving verankerd. Organisaties die het hindoeïsme of onderdelen daarvan zeggen te beschermen kunnen daarvoor op een veel grotere achterban rekenen en zodoende de seculiere regering veel sterker onder druk zetten.

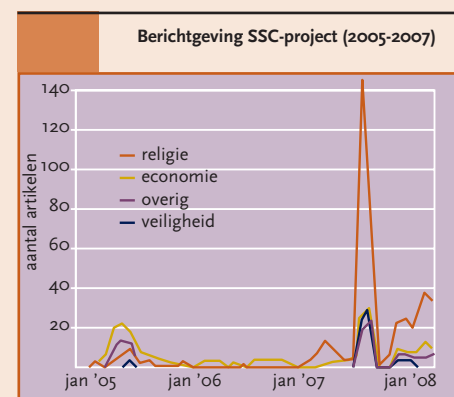
Dit is in feite het belangrijkste doel van de oppositie. Ze gebruiken het project om meer politieke invloed te vergaren en zodoende na de verkiezingen in mei 2009 de macht te grijpen. De verdeling van de macht zou er dus na deze verkiezingen wel eens heel anders uit kunnen zien. En als Ram eenmaal uit de fles is, kan het wel eens heel moeilijk worden om hem daar weer in te krijgen. •

Dit artikel is gebaseerd op de doctoraalscriptie van Michiel van Dijk, *Sethusamudram In Rough Waters – Explaining the shift in a political debate*, ter afsluiting van zijn Masteropleiding Sociale Geografie aan de Universiteit van Amsterdam (begeleiders: Virginie Mamadouh en Maarten Bavinck).

Het project in Engelstalige media in India

In het onderzoek zijn zes Indiase Engelstalige media opgenomen. Het gaat om drie kranten, te weten *Hindustan Times*, *The Times of India* en *The Hindu* en drie tijdschriften, namelijk *Frontline*, *India Today* en *Tehelka*. *Hindustan Times* en *The Times of India* zijn nationale kranten, terwijl *The Hindu* vooral in het zuiden van het land verspreid wordt. De krant heeft een regionale focus op Tamil Nadu. Het tijdschrift *Frontline* is van dezelfde uitgever als *The Hindu* en heeft dezelfde regionale focus. *India Today* en *Tehelka* zijn bladen met een nationale focus.

De grafiek geeft alle berichten over het project vanaf begin 2005 tot en met september 2008 in de zes bladen weer. Er is duidelijk een grote piek in de berichtgeving te zien in september 2007. Deze is toe te schrijven aan de politieke storm over Ramsetu die toen opstak. Dit bronnenonderzoek is aangevuld met een literatuurstudie over de Indiase politiek en met interviews met sleutelpersonen in India.

Op 5 september 2007 kondigde de leider van de Rameswaram Ramsetu Protection Movement (RRPN) in Chennai een landelijk weg- en spoorblokkade aan als het werk aan het Sethusamudram Ship Canal Project (SSCP) niet zou worden stilgelegd.

Vorbij de tekentafelpolitiek (2)

Atlas en Hermes

Geografie is een goddelijke wetenschap. Althans, als je mag afgaan op een van de meest gebruikte woorden in de geografie, Atlas. Waarschijnlijk was het Mercator die de eerste keer de oud-Griekse god Atlas gebruikte ter illustratie van zijn kaartenverzameling. Hij verbeeldde Atlas als een oudere man met een ronde hemel op zijn schouders. Mercator volgde daarmee de mythe dat oppergod Zeus de god Atlas strafte omdat deze tegen hem had gevochten. Atlas moest voortaan de hemel op zijn rug torsen. Na Mercator werd Atlas geleidelijk synoniem voor een kaartenverzameling. Ook de afbeelding van Atlas veranderde. Want de hemel die Atlas droeg werd steeds vaker abusievelijk aangezien voor de aarde.

Passend bij de goddelijke stijl hanteert een Atlas een *god's eye view*: alleen de aarde wordt verbeeld en van bovenaf. De menselijke wereld wordt doorgaans voorgesteld met grenslijnen en gekleurde vakken. Mensen komen niet voor op de kaart, alleen als getallen in het telraam van de staat, de statistiek. De ordening van de wereld zet zich voort in het gebruik van het raster op een kaart, de *grid*. Dit geometrische instrument werd in de renaissance herontdekt om de driedimensionale werkelijkheid te vertalen naar een tweedimensionale weergave op papier. Schilders, cartografen en geografen keken door het net van de *grid* naar buiten of naar een object om de werkelijkheid te kunnen vangen. Een kaart tekenen werd een wiskundige wetenschap. En zoals zo vaak bij middelen gebeurt, werd ook dit middel een doel op zich. Het leidde tot *gridsapes* (recht-hoekige plattelandverdelingen) en *grid cities* (steden ingedeeld als een net en straten als nummers). De erfenis van deze wiskundige revolutie in de cartografie is een kaart die gemaakt is door de lens van een raster. En die vervolgens ook op de kaart zelf een verdeling laat zien in omliggende, gekleurde vakjes, als waren het containers die mensen insluiten. Een

De cartografie is dood, lang leve de cartografie.

Atlas dekt allang niet meer de complexe transstedelijke en transnationale menselijke samenleving, als hij dat al ooit deed. Cartografie is dood, zei Denis Wood daarom onlangs.

Ik doe een voorstel. Laten we, in plaats van Atlas dood te verklaren, hem liever bevrijden van de last alleen de representatie van de wereld te moeten torsen. Laat een Atlas de representatie zijn van de statische aarde, staten en de statistiek. En laten we daarnaast ook een andere kaartenverzameling gaan maken. Voorstellingen die niet de afscheidingen benadrukken, maar juist de menselijke verbindingen, connecties en routes representeren. En wie kan ons daarbij beter helpen dan Hermes, de kleinzoon van de geplaaide Atlas. Hermes is de goddelijke boodschapper. Hij is de god van alle soorten grensoverschrijdende transacties. Hij beweegt zich tussen de ruimtes in, overschrijdt drempels lichtvoetig, ritmisch dansend bijna. Dus naast een Atlas hebben we een Hermes nodig. De grote BosAtlas en de kleine BosHermes. De cartografie is dood, lang leve de cartografie! Opa Atlas zou trots op zijn kleinzoon zijn geweest. •